

19.4.2026

Pääministeri Petteri Orpo
Valtiovarainministeri Riikka Purra
Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah
Opetusministeri Anders Adlercreuz
Hallituksen ministerit ja valtiosihteerit

Eduskuntapuolueiden muut puheenjohtajat Lindtman, Kaikkonen, Virta, Koskela, Harkimo

Kansliapäälliköt

Asia: MTK:n päähuomiot kehysriihen 21.-22.4.2026 alla

Arvoisat hallitus- ja oppositio puolueiden puheenjohtajat, valtiosihteerit sekä johtavat virkamiehet,

MTK haluaa olla edistämässä julkisen talouden tervehdyttämistä kestäväällä ja vastuullisella tavalla. Haluamme tuoda 250 000-päisen jäsenkuntamme avulla myös uutta kasvua Suomeen jäsenkuntamme edustamien elinkeinojen avulla. Maaseudun uusiutuviin raaka-aineisiin pohjautuvat elinkeinot, maa- ja metsätalous, bioenergia sekä muut palvelut ovat keskeisessä roolissa taloudellisen menestyksen rakentamisessa.

Taloudellisen toimeliaisuuden lisäksi maaseutu elinkeinot ovat keskeisessä roolissa kansakuntamme kokonaisturvallisuuden rakentamisessa. Ne ovat myös keskiössä, kun teemme yhteiskuntana aitoa vihreää siirtymää pois fossiilitaloudesta.

Tällä hetkellä geopoliittiset riskit ovat iskeneet poikkeuksellisen ankarasti erityisesti maatalouteen. Ruuantuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi joudumme poikkeuksellisesti esittämään nopeita kriisitoimia. Minkäänlaisia lisäkustannuksia ei elinkeino kestä. Pitkään jatkunut heikko kannattavuus on johtanut siihen, ettei nykyisen kaltaista kriisiä kyetä tilatasolla hoitamaan. Tässä tilanteessa on valtiovallan kannettava myös vastuunsa.

Pidemmillä aikavälillä ratkaisut löytyvät terveiltä markkinoilta. Kannattava maatalous kestäisi lyhytkestoiset kriisit. Tämän vuoksi on tärkeää jatkaa ruokamarkkinoiden tasapainottamista huomattavasti nykyistä voimallisemmin vielä nykyisen hallituksen, mutta myös sen seuraajan toimesta.

Metsien käyttö on yksiselitteisesti turvattava.

Tero Hemmilä
puheenjohtaja, MTK

Jyrki Wallin
toiminnanjohtaja, MTK

19.4.2026

MTK:n esitykset hallituksen kehysriiheen 2026

1. Tilannekuva ja keskeistä

Suomalainen maatalous ja ruoantuotanto ovat tilanteessa, jossa kustannuskriisi, markkinaepävarmuus sekä kansallisen sääntelyn kumuloituminen uhkaavat koko sektorin kilpailukykyä ja investointikykyä. Hallitusohjelma ja MAKRA-raportti määrittävät selkeän tavoitetilan maatalouden toimintaympäristön vahvistamiseksi, mutta toimeenpanossa on merkittäviä puutteita, jotka heikentävät kilpailukykyä edelleen Vuosikausia jatkuneita juurisyitä alkutuotannon kannattavuuden korjaamiseksi ei ole kyetty ratkaisemaan.

MTK edellyttää, että hallitus käyttää kehysriiheen mahdollisuuden täysimääräisesti ja tekee selkeät, aikataulutetut ja resursoidut päätökset kilpailukyyn nopeasta vahvistamisesta tässä poikkeuksellisessa geopoliittisessa tilanteessa. Välttämättömien akuuttien korjaustoimien lisäksi pitää pidemmän aikavälin kannattavuusongelmien korjaamista nopeuttaa. Tilatason taloudelliset puskurit on syöty, mikä heikentää iskunkestävyyttä lyhyissäkin kriiseissä.

Ruokamarkkinoiden epätasapaino on aidosti korjattava sekä akuuteilla että pidemmän aikavälin toimilla. Samalla on uskallettava tarttua myös uusiin kasvun lähteisiin, kuten uusiutuvan energian eri muotoihin, puhtaisiin ja älykkäämpiin teknologioihin. Koska erityisesti ruokamarkkinoiden hallitusohjelman mukaiset lainsäädännön tasapainottamistoimenpiteet eivät tilatasolla vielä näy, on alkutuotantoon kohdistuvaan poikkeukselliseen kustannusten nousuun vastattava nyt MTK:n esittämällä kriisipaketilla. Mitään uusia kustannusrasitteita ei alkutuotanto kestä.

Maatalouden ja maaseudun rahoitus on kyettävä turvaamaan vähintään nykyisellä tasolla EU:n seuraavalla ohjelmakaudella. Ellei tässä onnistuta, se on paikattava kansallisesti. Suomen nettomaksuaseman kohtuullisuus on nostettava keskeiseksi vaikuttamistavoitteeksi. Lähi-idän sotatilanne kärjistää tämän tilanteen ja uhkaa aiheuttaa maataloudelle satojen miljoonien lisäkustannukset, jos kriisitilanne pitkittyy. Markkinat eivät tällä hetkellä kata tuotantokustannuksia, eikä tiloilla ole käytännössä mahdollisuuksia sopeuttaa kustannuksia lyhyellä aikavälillä. EU:n valtiontukisääntöjen joustot on otettava käyttöön.

Metsien käyttö on turvattava. Metsien käytölle on vaadittu esimerkiksi ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi hakkuurajoituksia. Hakkuita rajoittavista toimista tulee pidättäytyä ja olemassa olevia rajoitteita on purettava. Aktiivinen metsien käyttö mahdollistaa ilmastomuutoksen vastaisen taistelun. Hakkuurajoitukset sen sijaan olisivat äärimmäisen kallis ilmastotoimi. Tutkimusten mukaan päästövähennysten kustannukset voivat tällöin nousta yli 700 euroon hiilidioksiditonnia kohden.

Kansallisen ennallistamissuunnitelman ensimmäinen kausi tulee suunnitella rahoituskehysten niukkuus huomioiden: vuoteen 2030 ulottuvalla ensimmäisellä kaudella toimeenpannaan vain kustannusneutraalit toimet, joita voidaan tukea luonnonarvokauppaa kehittämällä. Vuoteen 2030 mennessä ennallistamisasetus on yksinkertaistettava.

Suomen on kiinnitettävä huomiota kansalliseen turvallisuuteen yhä voimakkaammin, sillä geopolitiikka ei anna armoa. Tilanne ei myöskään näytä helpottuvan nopeasti. Julkisen talouden haasteet edellyttävät samalla päättäväistä ja vastuullista työtä.

Julkisen talouden haasteet voidaan kestävästi hoitaa vain kannattavalla yritystoiminnalla ja työpaikoilla, jotta verotulokertymät saadaan kattamaan kulut yhteiskunnan toiminnoissa. Yhteiskunnallista vastuullisuutta ovat kilpailukykyisestä toimintaympäristöstä ja kasvun edellytyksistä huolehtiminen. Hallituksen tärkeä, mutta haasteellinen tehtävä on sopeuttamisen yhteydessä pitää määrätietoisesti kiinni Suomen vahvuuksista ja kasvumahdollisuuksista.

Maataloudella, metsätaloudella ja monilla maaseutuelinkeinoilla on keskeinen merkitys kansallisen turvallisuuden, huoltovarmuuden ja kriisinsietokyvyn ylläpitämisessä koko maassa.

19.4.2026

2. Akuutit toimet

- MTK vaatii, että hallitus varaa kehysriihessä rahoituksen **luonnonhaittakorvauksen lisätukeen (100 milj. eur)**, joka kohdennetaan ensisijaisesti aktiivituotantoa harjoittaville tiloille. Luonnonhaittakorvauksen lisätuki on nopea ja tehokas tapa vahvistaa tilojen tulopohjaa tilanteessa, jossa markkinatulot eivät kata kustannuksia. Se on hallinnollisesti kevyt ja automaattisesti toimeenpantava sekä tehokas keino turvata viljelyalan säilyminen ja satonäkymät tuleville vuosille.
- MTK vaatii, että **energiaveron palautuksen korotus (50 milj. eur)** otetaan uudelleen käyttöön. Energiaveron palautuksen korotus kohdistuu suoraan aktiiviseen tuotantoon, tukee erityisesti aktiivituloja ja on EU-sääntelyn näkökulmasta selkeä ja nopeasti toteutettavissa eikä vaadi uusia hallinnollisia rakenteita.
- MTK vaatii, että **ETS2-kustannukset kompensoidaan maa- ja metsätaloudelle** energiaverodirektiivin salliman minimiverotuksen mukaisesti **pysyvästi 30 milj. eur**. Tämä on toteutettava Hormuzin salmen tilanteesta huolimatta. Hormuzin salmen tilanteen aiheuttaman akuutin kustannuskriisin takia on lisäksi perusteltua ottaa käyttöön vastaavan tasoinen palautus kuin Ukrainan hyökkäyssodan aiheuttaman energiakriisin aikaan.
- Hallituksen on varmistettava, että maatalousinvestoinnit voivat jatkaa: investointituen riittävyys ja valtiontakauksien saatavuus ovat välttämättömiä koko ruokajärjestelmän uudistumiskyvylle. **(20–30 milj. eur)**
- **Metsätalouden rahoitusjärjestelmä METKA** uhkaa romuttua ja Suomella tärkeät työt jäädä tekemättä. Järjestelmän pitkän aikavälin toimivuus sekä esimerkiksi metsätiehankkeiden tulevaisuus on varmistettava. Hallituksen tulee varmistaa sekä rahoituksen että myöntövaltuuden lisääntyminen tarpeita vastaavasti. Jo vuodelle 2026 **myöntövaltuuksien lisätarve on 10 miljoonaa ja määrärahojen 20 miljoonaa euroa**. Korostustarve on pysyvä.
- Hallitus päätti toteuttaa vanhojen metsien kriteerit täyttävien yksityismetsien suojelun METSO-ohjelmalla. **METSO rahoitusta tulee lisätä vähintään kymmenellä miljoonalla vuosittain**, jotta toimeenpano onnistuu.
- **Kiinteistöverotuksen arvostamisuudistusta ei pidä toteuttaa**. Nykylainsäädännön mukainen kaavamainen ja tekninen kiinteistöjen arvostaminen on oikeudenmukaisempi ja selkeämpi tapa arvostaa kiinteistöt kiinteistöverotuksessa, kuin hyvin epäluotettava joihinkin kustannuskeskisarvoihin perustuva arvo, joka on todellisuudessa täysin satunnainen yksittäisen kiinteistön osalta. Kiinteistöveron pitää säilyä tasoltaan alhaisena rekisteriverotuksena, joka voidaan määrätä automaattiossa. Näin vero säilyy verovelvolliselle kohtuullisena ja kunnille vakaana tulonlähteenä. Myöskään hidastunutta kiinteistö- ja asuntomarkkinaa ei tule rasittaa uusilla lisäkustannuksilla ja epävarmuuksilla.
- **Muut huoltovarmuutta edistävät toimet:**
 - Ruuantuottajien kriinkestävyyden vahvistamiseksi tulee valmiuslain ja tartuntatautilain kokonaisuudistusten yhteydessä päivittää maatilojen ja lomituspalvelulain sijaisapuoikeudet koskemaan huoltovarmuusmaatilojen varautumiskoulutuksia, sekä epidemioiden ja pandemian aikana tarpeellisia eristys ja- karanteenitilanteita.
 - Valmiuslakiin on tarpeellista kokonaisuudistuksen yhteydessä lisätä lomituspalvelut poikkeusoloissa kotieläintilojen välttämättöminä toiminnan jatkuvuuden turvaavina palveluina. Lisäksi lomituspalvelulakiin tulisi asettaa lomituksen paikallisyksiköille velvoite tehdä varautumissuunnitelmat koskemaan kaikkia niitä kuntia, joille Melan kanssa toimeksiantosopimuksen tehnyt “isäntäkunta” palvelut tuottaa.
 - Lomituspalvelulain notifiointi tulee toteuttaa syksyllä 2026 siten, että se kattaa nykyisen lainsäädännön lisäksi myös edellä todetut eduskunnalle annetut lomituspalvelulain muutosesitykset ja tulevan rahoituskauden 2028- 2034.

19.4.2026

3. Pidemmän aikavälin toimet

- Varmistetaan maatalouden ja maaseudun rahoitus vähintään nykytasoisena EU:n seuraavan budjetti- ja ohjelmakauden valmistelussa. Suomen nettomaksuaseman kohtuullisuus on keskeinen prioriteetti.
- Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan tulee keskittyä ruokaturvan parantamiseen. Tukijärjestelmää on kehitettävä ja yksinkertaistettava siten, että maataloustuet kohdistuvat nykyistä paremmin varsinaiseen ruuantuotantoon. Hallituksen on sitouduttava toimimaan tämän periaatteen mukaisesti uuden kauden valmistelussa.
- Varmistetaan muuttuneessa turvallisuustilanteessa huoltovarmuuden riittävä taso, julkishallinnon ja elinkeinoelämän yhteistoiminta huoltovarmuusasioissa ja huoltovarmuusrahaston pitkäjänteinen kantokyky.
- Itäisen Suomen elinvoiman ylläpitämiseksi hallituksen on toteutettava konkreettisia toimenpiteitä, jotka vahvistavat rajaseutujen elinvoimaa. Kotimaisten toimien lisäksi itäisessä Suomessa tarvitaan vahvoja EU-tason toimenpiteitä. Itäisessä Suomessa tarvitaan myös kohdennettuja alueellisia veroratkaisuja sekä erilaisia kokeiluja ja pilottihankkeita.
- Vihreän sähkön teollinen hyödyntäminen tarjoaa suuren kasvun mahdollisuuden. On tärkeää huolehtia, että aluetasolle jää nykyistä enemmän tuloja kompensoimaan haittoja sekä pitämään yllä sosiaalista hyväksyttävyyttä. Uusiutuvan energian hyödyntäminen esimerkiksi vihreän ammoniakkin tuotannossa vähentäisi myös tuontiriippuvuutta ja fossiilisten raaka-aineiden käyttöä.
- Valkuaisomavaraisuuden parantaminen ja kasvipohjaisten tuotteiden viennin merkittävä arvon kasvattaminen ruoan kasvuohjelman mukaisesti edellyttää huomattavia investointeja kotimaiseen jalostuskapasiteettiin noin 100 miljoonan euron edestä. Jalostavan teollisuuden heikko kannattavuus ei mahdollista tämänkokoista investointia ilman valtion merkittävää panostusta.
- Ympäristöhallinto vyöryttää käytön rajoituksia maa- ja metsätalouteen. Omaisuuden käytön uusista rajoituksista on pidättäydyttävä ja olemassa olevia on kohtuullistettava. Rajoituksista ilmenneet taloudelliset menetykset tulee korvata maanomistajille. Kaavoituksellinen harmaa suojelu tulee saada lopetettua selkein reunaehdoin ja korvausmenettelyin. Yksityismaiden vanhojen metsien suojelu edellyttää aiempaa runsaampaa METSO rahoitusta.
- Yksityisteiden heikko kunto on jo nyt kasvun este. Pelkästään yksityisteiden korjausvelan kasvun pysäyttäminen vaatii vuosittaisen rahoituksen nostamisen 30 miljoonaan euroon.

4. Kasvua kiihdyttävät toimet

- Maatalouden sääntelytaakkaa on kevennettävä määrätietoisesti. Sekä hallitusohjelma että MAKA-raportti edellyttävät kansallisen lisäsääntelyn purkamista ja hallinnollisen työn vähentämistä, mutta toimeenpanossa on edetty hitaasti. MTK vaatii, että kehysriihessä tehdään konkreettinen päätös kansallisten lisävaatimusten purkamisesta siellä, missä ne eivät perustu EU-velvoitteisiin. Hallituksen on käynnistettävä välittömästi selvityksen kansallisista lisävaatimuksista ja niiden vaikutuksista maatalouden ja ruokajärjestelmän kilpailukykyyn. Selvityksen on kartoitettava eri hallinnonalojen kautta syntyneet kansalliset lisäsäädökset ja -tulkinnat sekä arvioitava niiden kustannusvaikutukset suhteessa muihin EU-maihin.
- Hallituksen tulee myös käynnistää MAKA-raportin mukaisesti kilpailulain tarkastelu viipymättä.
- Lisäksi MTK edellyttää, että ruokaviennin kasvuohjelma, elintarvikeviennin palvelurakenne ja yritysten vientipolku vakinaistetaan hallitusohjelman ja MAKA-raportin linjausten mukaisesti.
- MTK edellyttää hallitukselta toimia peltokasvituotannon kannattavuusohjelman toteuttamiseksi mm. fosforilannoitteiden kadmiumrajan nosto EU:n maksimitasolle yhdistettynä muihin toimiin lannoitemarkkinoiden avaamiseksi ja kilpailun lisäämiseksi kuten esim. lannoitteiden tuontitullien poisto. Lisäksi viljan vientikilpailukykyä tulisi vahvistaa poistamalla väylämaksut ja alentamalla viljan lastaus- ja muut satamakustannukset Baltian maiden tasolle.
- TKI-rahoitusta ja -toimenpiteitä tulee kohdistaa vahvemmin luonnonvara-aloihin. Niiden strateginen rooli huoltovarmuuden, ympäristö- ja ilmastotavoitteiden sekä biotalouden ja digitalisaation edistäjinä on

19.4.2026

tunnistettava nykyistä paremmin. Kotimaisiin raaka-aineisiin ja osaamiseen perustuvalla tuotannolla on poikkeuksellisen suuret arvonlisähyödyt.

5. Muut ajankohtaiset toimet:

- Kuntien voitontavoittelu pakkolunastuksilla tulee kieltää yhdyskuntakehittämislain uudistuksessa syksyllä 2026 ja omaisuuden suojaa muutoinkin parantaa lunastuslupaharkinnassa.
- MMM:n on pikaisesti käynnistettävä asetusten valmistelu karhun kiintiömetsästyksen käynnistämiseksi koko Suomessa. Toisena suden metsästyksen liittyvää asetusta tulee muuttaa siten, että vahingon uhkaa aiheuttavien susien poistaminen kotieläinten, laitumien ja eläinsuojien läheisyydessä on joustavasti mahdollista tähän tarkoitukseen varatun metsästyskiintiön puitteissa esim. 1.8. alkaen.
- Valkoposkihanhien suojametsästystä koskeva lakimuutos viedään eduskuntaan syyskaudella 2026.